

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**

**Kommunala pensionärsrådets
protokoll**

2018-10-04

Kommunala pensionärsrådet
2018-10-04

Plats och tid	Rådhuset, Dolsamen kl. 13.00-15.10	
Paragrafer	§§ 16 – 20	
Beslutande	Enligt tjänstgöringslista	
Övriga deltagare	Hanna Hirvelä Magnus Eriksson Pernilla Cederlöf Mona Jonsson	nämndsekreterare administratör avfallsingenjör, § 17 ekonomichef, § 18-19
Justering	2018-10-18	
Underskrifter	Hanna Hirvelä Sekreterare	
	Mona Modin Tjulin Ordförande	
	Britt Wikman Justerande	Eivor Hagström Ersättande justerare

Justeringen av kommunala pensionärsrådets protokoll 2018-10-04 har tillkännagivits genom publicering på Östersunds kommuns hemsida.

Förvaringsplats Vård- och omsorgsförvaltningen

LEDAMÖTER	Närvaro
Vård- och omsorgsnämnden Mona Modin Tjulin, S, ordförande	X
Kultur- och fritidsnämnden Agneta Lögdquist Eriksson, V	X
Miljö- och samhällsnämnden Florian Stamm, MP	
PRO Astrid Eriksson	X
PRO Inger Könberg	
PRO Gertrud Nygren	X
SPF Margareta Halvarsson	X
SPF Margaretha Mooe Hellenen, vice ordförande	X
SKPF avd 30 Britt Wikman	X
SKPF avd 30 Eivor Hagström	X
Vision sektion 31 Britt Hansson	X
Vård- och omsorgsnämnden Magnus Rönnerfjäll, C, ersättare	
Kultur- och fritidsnämnden Vakant	
Miljö- och samhällsnämnden Lennart Ledin, L, tjänstgörande ersättare för Florian Stamm	X
PRO Alvi Berglund, ersättare	X

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

PROTOKOLL

4

Kommunala pensionärsrådet
2018-10-04

PRO Inger Breil, tjänstgörande ersättare för Inger Könberg	X
PRO Bo Örjan Försth, ersättare	X
SPF Sonja Lähetkangas, ersättare	X
SPF Björn von Essen, ersättare	
SKPF avd 30 Jorunn Åhlberg, ersättare	
SKPF avd 30 Per-Håkan Högmark, ersättare	X
Vision sektion 31 Margareta Petterson, ersättare	

Ärenden		Sid
§ 16	Översyn av boenderåd vid särskilda boenden	6
§ 17	Ny renhållningsordning för Östersunds kommun	9
§ 18	Målsättning för att minska antalet fallolyckor i Jämtlands län	10
§ 19	Kostnadsberäkning av olika insatser	13
§ 20	Övriga frågor	15

§ 16 Översyn av boenderåd vid särskilda boenden

Vård- och omsorgsförvaltningen ser just nu över hur boenderåden på särskilda boenden fungerar. Boenderåd hålls på alla särskilda boenden och är till för att öka inflytandet för de boende och deras anhöriga i frågor som berör boendet.

Nuvarande arbetsordning för boenderåd

I den nuvarande arbetsordningen för boenderåden står det att råden ska bestå av personer som bor på det särskilda boendet eller deras företrädare och anhöriga. Det står även att en eller flera representanter från pensionärsföreningar i området ska ingå i rådet. Enhetschefen för boendet sammankallar till rådets möten.

Boenderåden ska träffas 2 gånger per år och enhetschefen ansvarar för att det skrivs mötesanteckningar som även skickas till Vård- och omsorgsnämnden för kännedom.

När rådet träffas kan de exempelvis diskutera:

- Boendets årliga verksamhetsplanering
- Kvalitetsfrågor
- Planering av gemensamma aktiviteter i huset
- Kost och måltider
- Boendets resultat i olika undersökningar

Synpunkter från pensionärsrådet

Vård- och omsorgsförvaltningen har skickat ut 2 frågor till Kommunala pensionärsrådet i samband med översynen av boenderåden:

1. Tycker ni att representanter för pensionärsorganisationer ska vara med på boenderådets möten, och i så fall varför?
2. Om ni tycker att pensionärsorganisationer ska medverka: vem/vilka ska varje enhetschef i så fall bjuda in och på vilket sätt?

Fråga 1

En majoritet av representanterna i pensionärsrådet tycker att pensionärsorganisationer ska ha representanter som är med på boenderåden. Anledningarna som har framförts är att:

- Det är ett bra tillfälle för föreningarna att få information om boendena, för att sedan kunna föra det vidare till sina medlemmar. Det är

**Kommunala pensionärsrådet
2018-10-04**

också ett sätt för föreningarna att fånga upp eventuella problem som finns på boendena.

- Det är ett bra tillfälle för föreningarna att framföra förslag och synpunkter från medborgare, boende och deras anhöriga. Ibland har de boende svårt att föra sin egen talan och då är det viktigt att pensionärsorganisationerna är med på boenderåden.

De ledamöter som inte tycker att pensionärsorganisationer ska ha representanter på boenderåden ser inget behov av att delta i rådets möten.

Fråga 2

Några ledamöter tycker att det fungerar bra idag och vill därför inte göra några ändringar. De menar att föreningarna bör fortsätta med att utse representanter till boenderåden. Information om vilka som är representanter skickas till enhetscheferna som sedan bjuder in till boenderåden.

Pensionärsföreningarna skulle kunna samverka för att se till att det alltid finns en representant på boenderåden. Ett annat alternativ är att Kommunala pensionärsrådet väljer 1–2 representanter som är med på boenderåden.

Diskussion

Mona Modin Tjulin, S, är glad att pensionärsföreningarna engagerar sig i boenderåden och uppskattar att de vill fortsätta att vara delaktiga.

En av rådets ledamöter säger att det är stora skillnader på hur boenderåden fungerar och vad de används till. Det upplevs vara ett glapp mellan vad som sägs på mötena och vad som kommer fram i protokollen. I översynen av boenderåden borde de boende och deras anhöriga få tycka till. Personalen kanske inte ska vara med på boenderåden, utan bara enhetschefen. Då skulle de boende och deras anhöriga kanske våga säga vad de tycker.

Kommunala pensionärsrådet diskuterar möjligheten för föreningarna att samordna sin medverkan på de olika boenderåden. Föreningarna kan till exempel ordna en arbetsgrupp där representanter från de olika föreningarna kommer överens om hur de ska organisera sig.

I arbetsordningen för boenderåden kan Vård- och omsorgsnämnden bestämma att pensionärsföreningar har rätt att närvara vid råden. Sedan kan pensionärsföreningarna själva bestämma ni hur det ska gå till rent praktiskt (hur de vill organisera sig).

Kommunala pensionärsrådets beslut

Pensionärsföreningarna får själva komma överens om hur de ska organisera sig kring boenderåden.

§ 17 Ny renhållningsordning för Östersunds kommun

Alla kommuner måste enligt lag ha en plan för avfallet som uppstår i kommunen. Östersunds kommun uppdaterar just nu sin renhållningsordning som är från 2005. Den nya renhållningsordningen består av 3 delar:

- Ett program för avfall
- En strategi för avfall
- Lokala föreskrifter om avfall

Det nya programmet för avfall sträcker sig fram till år 2028, medan strategin sträcker sig till år 2022. Målgruppen är alla i Östersunds kommun som köper och slänger, samt alla som på ett eller annat sätt tar hand om sopor. Syftet är att minska mängden avfall och avfallets fara för hälsa och miljö.

Programmet och strategin tar upp kommunens möjligheter att minska avfallsmängderna, i första hand genom att kommunens egna verksamheter handlar hållbart och sorterar alla sopor rätt. Kommunen kan också påverka hushåll och företag genom att styra med exempelvis avgifter, information och tillgänglighet till sorteringsställen.

Miljö- och samhällsnämnden har godkänt den nya renhållningsordningen och i november kommer Kommunfullmäktige att fatta det slutgiltiga beslutet. Pernilla Cederlöf, avfallsingenjör vid Teknisk förvaltning, berättar om målen och innehållet i den nya renhållningsordningen.

Diskussion

Kommunala pensionärsrådet diskuterar hur olika typer av sopor ska sorteras, och möjligheten för äldre att ta sig till återvinningscentralerna i Odenkog, Brunflo och Lit.

Mona Modin Tjulin, S, berättar att renhållningsordningen tyvärr inte har varit ute på remiss bland de olika nämnderna i kommunen. Det hade varit ett bra tillfälle för Vård- och omsorgsnämnden att exempelvis nämna att en del äldre har svårt att ta sig till en återvinningscentral. Varje nämnd med förvaltning kan inte ha sina egna miljöexperter, utan man måste hjälpas åt i kommunen.

Kommunala pensionärsrådet
2018-10-04

§ 18 Målsättning för att minska antalet fallolyckor i Jämtlands län

I maj 2018 fick Kommunala pensionärsrådet information om en studie som FoU Jämt har gjort kring fallolyckor hos personer som är 65 år och äldre i Jämtlands län. Antalet fallolyckor är högt i Jämtlands, jämfört med övriga län i Sverige.

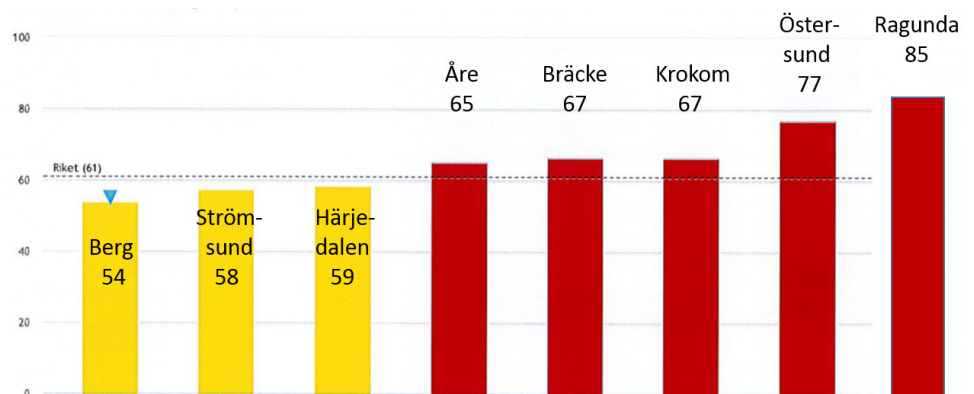
Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tagit fram ett mål för kommunerna som säger att antalet fallskador bland personer som är äldre än 80 år ska minska med 10 per 1 000 invånare.

Sociala vård- och omsorgsgruppen (SVOM) är en politisk samverkansgrupp med representation från samtliga kommuner i Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen. Utifrån studien kring fallolyckor har SVOM beslutat att rekommendera kommunerna att till år 2022 minska antalet fallolyckor bland de som är 80 år och äldre till 51 per 1 000 invånare. SVOM vill alltså sätta ett tuffare mål än SKL för att minska antalet fallolyckor och fallskador.

Fakta om fallolyckor

Cirka 1 000 personer dör varje år till följd av fallolyckor och 70 000 skadas, oftast äldre personer. Som en jämförelse omkom 263 personer i trafiken under 2016. Samhällets totala kostnader för fallolyckor uppgick 2012 till nästan 25 miljarder kronor.

Nedan visas antalet fallolyckor bland personer över 80 år (antal per 1 000 invånare). Det är ett medeltal för kommunerna i Jämtlands län för åren 2014-2016:

Källa: www.kolada.se

Kommunala pensionärsrådet
2018-10-04

I tabellen nedanför visas vad SKL:s mål innebär för kommunerna i Jämtlands län:

Kommun	Falloyckor bland 80 år och äldre. Medeltal för 2014-2016. Antal per 1 000 invånare	Mål till 2022: Minska antalet falloyckor bland + 80-åringar med 10 per 1 000 invånare	Förväntad minskning till år 2022 enligt SKL:s mål (antal personer)
Berg	54	44	5
Bräcke	67	57	4
Härjedalen	59	49	8
Krokom	67	57	7
Ragunda	85	75	5-6
Strömsund	58	48	9
Åre	65	55	5
Östersund	77	67	34
Jämtlands län			Cirka 78

Källa: www.kolada.se

Mona Modin Tjulin, S, är med i SVOM. Hon säger att falloyckor ger personer sämre livskvalitet samtidigt som det är dyrt för samhället. Att minska dem är en vinst för alla. Det är oftast kvinnor som faller, och de faller oftast i hemmet. Men det är svårt att ta reda på vad som orsakar fallen.

Filmer som visar hur du kan träna hemma

Kommunen har gjort flera små filmer om hur man kan träna hemma. Att hålla sig fysiskt aktiv är bästa försäkringen mot att drabbas av en allvarlig fallskada när man blir äldre. Ni hittar filmerna på kommunens hemsida genom att söka på ordet ”fallprevention” i sökrutan högst upp på sidan.

Förebyggande hembesök för äldre

Vård- och omsorgsnämnden har bestämt att alla som är 80 år och äldre i Östersunds kommun ska bli erbjudna ett förebyggande säkerhetsbesök i hemmet. Även de som är yngre och som redan har fallit ska bli erbjudna ett besök. Det är inte klart än när Vård- och omsorgsförvaltningen kommer att börja med hembesöken.

Under hembesöken kan man upptäcka saker som är enkla att åtgärda själv, till exempel ta bort mattor och trösklar.

Diskussion

Kommunala pensionärsrådet diskuterar vad som händer när någon har fallit i hemmet. De diskuterar också hur man kan få äldre att vilja ta emot ett förebyggande säkerhetsbesök från kommunen. Många äldre är pigga och känner sig inte alls gamla. En del blir långsamt sämre i sin fysiska förmåga och märker kanske inte att de blir sämre. Det blir en utmaning för kommunen att få människor att säga ja till ett hembesök.

§ 19 Kostnadsberäkning av olika insatser

Kostnad per brukare (KPB) är en metod för kostnadsberäkning av olika insatser inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Beräkningarna bygger på en enhetlig och gemensam standard, vilket gör det möjligt att jämföra olika kommuner med varandra.

Mona Jonsson, ekonomichef vid Vård- och omsorgsförvaltningen, berättar hur Östersunds kommun låg till kostnadsmässigt 2017 i jämförelse med andra kommuner i Sverige. Kostnader för lokaler, stabsfunktioner och servicefunktioner är också inräknade.

Det är cirka 80 kommuner i Sverige som använder KPB, och som Östersunds kommun kan jämföra sig med.

Kostnader för Östersunds kommuns äldreomsorg 2017

Under en femårsperiod har kostnaderna per invånare över 80 år legat kvar på samma nivå. Samtidigt har antalet personer med hemtjänstinsatser ökat, och antalet hemtjänsttimmar har ökat.

Östersunds kommun har fortfarande höga kostnader för patienter på sjukhuset som är utskrivningsklara och som behöver hjälp av kommunen efter att de har skrivits ut.

Kommunen har låga kostnader för särskilt boende, och samtidigt är nöjdheten bland de som bor på boendena ganska låg. Nöjdheten har ökat de senaste åren i de kommunala boendena, men minskat mycket i de privata, och därför är den fortfarande låg jämfört med andra kommuner.

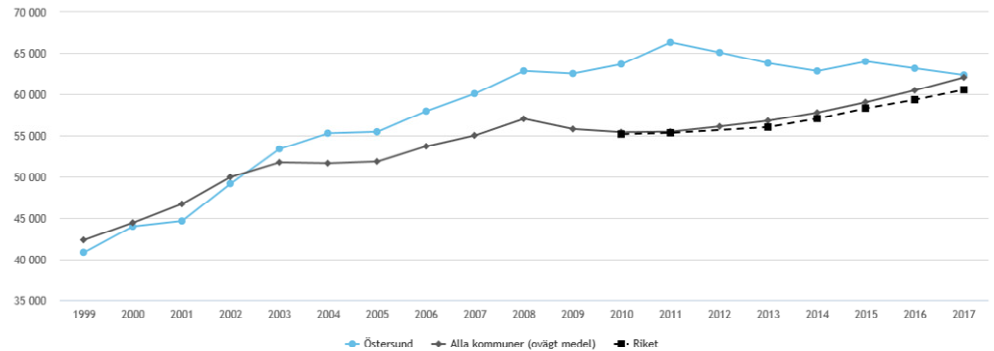
Kostnaderna för hemtjänsten är också låga, men de som har hemtjänst är nöjda.

Antalet äldre personer ökar, men kostnaderna minskar

Antalet personer som är 80 år och äldre har ökat, men alla behöver inte insatser från Östersunds kommun. Östersund har lägre kostnader än många andra kommuner.

Bilden här nedanför visar kostnaden för äldreomsorgen i Östersunds kommun jämfört med riket. Den visar kostnaden i kronor per invånare som är 65+.

Kommunala pensionärsrådet
2018-10-04

Sedan 2011 har Östersunds kommuns kostnader för äldreomsorgen minskat, till skillnad från riket. Hemtjänsten och särskilda boenden har inte fått mindre pengar för att utföra sitt arbete. Vård- och omsorgsnämnden sparar pengar på annat sätt, framförallt genom att jobba förebyggande och använda pengarna mer effektivt.

Ekonomi och sjukskrivningar

Mona Modin Tjulin, S, berättar att Vård- och omsorgsnämnden inte fick så mycket pengar som de skulle ha fått från Kommunfullmäktige för att antalet äldre ökar. Nämnden borde egentligen ha fått 10 miljoner kronor mer 2018. Det är en av anledningarna till att nämndens ekonomi inte kommer att gå ihop i år.

Vård- och omsorgsnämnden har jobbat medvetet med att minska sjukskrivningarna. Det är bra för ekonomin att den ordinarie personalen är på plats. Östersunds kommun är en av få kommuner i landet där långtidssjukskrivningarna inte ökar inom äldreomsorgen. Nu satsar nämnden på att även minska korttidsfrånvaron.

Diskussion

Kommunala pensionärsrådet diskuterar Vård- och omsorgsnämndens strategier för att rekrytera tillräckligt med personal de kommande åren. Äldreomsorgen har blivit ett genomgångsyрке och det är svårt att rekrytera utbildad personal. Hela kommunen behöver jobba strategiskt med rekryteringsfrågan, inte bara inom äldreomsorgen.

§ 20 Övriga frågor

Information från Matrådets senaste möte

Pensionärsrådets representanter i Vård- och omsorgsförvaltningens matråd berättar om vad som diskuterades på det senaste mötet. De pratade bland annat om matupphandlingar och portionsmat till äldre.

Handlingar per e-post nästa mandatperiod

Kommunala pensionärsrådets ordförande, Mona Modin Tjulin, frågar rådet om de kan övergå till digitala handlingar nästa mandatperiod. Representanterna för de olika föreningarna tycker att det är okej. Den som inte kan ta emot kallelser och protokoll digitalt kan fortfarande få dem hemskickade på papper.

Undersökning av skyltning till mötesplatser och särskilda boenden

Vid pensionärsrådets öppna beredningsmöte i Lit den 6 september kom det fram att det är dåligt skyltat till det särskilda boendet Häradsgården. Besökare och ny personal har svårt att hitta dit.

Pensionärsrådets ordförande, Mona Modin Tjulin, frågar representanterna från föreningar om de kan undersöka hur skyltningen ser ut till särskilda boenden och mötesplatser i kommunen. Även till de boenden och mötesplatser som drivs av externa företag.

Pensionärsrådet kommer överens om att den som går förbi ett särskilt boende eller en mötesplats kan skicka in synpunkter på skyltningen till rådets sekreterare. Vid nästa möte presenteras de synpunkter som har kommit in.

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**

PROTOKOLL

16

**Kommunala pensionärsrådet
2018-10-04**
